

ocupă un spațiu preponderent și faptul nu e fără semnificație.

Al doilea grup de exponate îl constituie biletele, scrisorile, diplomele, adresele oficiale, înmăsurile provinciale închinărate și tipărite cu bronz, omagiile festive, picturile, covoarele, vitrinele, ceramica, fotografiile cu dedicații — oferite lui C. I. Nottara în timpul vieții de colegi români și străini, elevi, spectatori, instituții și care toate îi strigă numele ca un cor imens.

Laudele la adresa actorului — corecte sau stingace din punct de vedere gramatical — au toate expresii de proporții uluitoare. Admirație, dragoste, recunoștință, stimă îi adresează nu numai cetățenii simpli din diverse orașe, ci și actori de seamă, ca Maria Giurgea, Gr. Carussi, P. Gusty, Ion Șahighian, Olimpia Z. Bir-san ș.a. „Scumpului maestru, marelui tra-geciian, marelui profesor de teatru și de omenie” — îi scria Agepsina Macri-Eftimiu.

Un simțămînt firesc te cuprinde: îl aștepti pe maestru să coboare de la etaj, spre a-și primi vizitatorii. Cum va arăta? Un bust postum îl prezintă statuar, singur și dominant, cum poate n-a fost el niciodată. Miile de volume, milioanele de gînduri, sutele de roluri l-au împiedicat, desigur, să se privească serios cu ochii ex-taziați ai admiratorilor.

Iată-l apoi ascuns, cum i-a plăcut lui, sub sute de chipuri surprinse de obiectivul fotografic dincolo de cușca în formă de scoică a vechii scene a Naționalului. Sint, printre altele, chipuri de greci, romani, italieni, francezi, englezi, ruși și mai ales romîni.

Chipul actorului în toate aceste roluri ni se pare contemporan, deși unele costume și mai ales decoruri din piesele istorice aduc mai de grabă cu unele gravuri istorice de fantezie ale lui Asaki, decît cu ce ne închipuim noi azi a fi înfățișarea istorică sau scenică a tablourilor respec-tive.

La asta a contribuit desigur nu numai slăbiciunea aparatului fotografic, ci și, adesea, concepția și viziunea regizorală a spectacolelor respective. Se pare într-ade-văr că nimic — nici chiar moda feminină — nu poartă mai puternic culoarea și apoi patina vremii respective decît rea-lizările scenice ale spectacolelor.

Dintr-atitea documente și relicve, desigur, îl putem cunoaște pe C. I. Nottara. Ele tind a fi acea matrită din care s-ar putea reconstitui nenumărate statui-copii ale actorului. Vizitatorii muzeului pleacă acasă avînd fiecare în minte cîte o astfel de statuie. Ea, însă, este inertă. Pentru eternizarea actorului, materia neinsuflețită rămîne neîndestulătoare.

Prîns cu invizibile fire de spectacolele pe care le-a insuflit, C. I. Nottara se cufundă, an de an mai mult, în trecut. Cit de tragic sună, în această perspectivă, cuvintele actorului: „Eu n-am avut altă viață în afară de ceea din teatru”. Căci dacă viața obișnuită își păstrează conti-nuitatea, simțul identității peste ani și de-cenii, în schimb, viața teatrului, socială și nu biologică, stă mai mult sub semnul mutației și al trecerii pe fragmente minime în trecut.

A acceptat, oare, Nottara, care știa multe, destinul acesta constituit în sub-strat grav al atitor succese strălucite? Dintr-un copac care arde, mai rămîne ce-nușa: ce rămîne din instrumentul acto-rului?

Am asistat la inaugurarea muzeului. Despre C. I. Nottara, au vorbit Ion Mano-lescu și I. Șahighian, prieteni și elevi ai maestrului. Din cuvintele lor, s-a putut reține, pe lângă elogii, convingerea că to-ți C. I. Nottara n-a murit cu totul.

Comentînd parcă inscripția de sub bus-tul postum, I. Manolescu a arătat că C. I. Nottara și-a transportat întreaga-i umani-tate în teatru, iar acolo a fost mai mult om decît actor.

În cuvinte vibrante, I. Șahighian a com-parat pe Nottara cu un copac miraculos care, pierzîndu-și trunchiul, continuă să trăiască prin și în ramurile și în ramu-rile ramurilor sale.

Se pare că I. Șahighian avea dreptate. Cu geniul său, actorul Nottara a știut să salveze din calea timpului ce avea el mai bun: arta sa, împărțînd-o multor gene-rații de tineri. Prin tinerii lui elevi de altădată, azi maeștri ai scenelor noastre, Nottara continuă să trăiască, nu într-una ci în mai multe case, nu numai în docu-mente și relicve, ci pe scene, așa cum a vrut el.

Metoda Nottara își mai păstrează ac-tualitatea.

G. DĂIANU

Elogiul muncii

Nu e artist emerit și nu e dramaturg, nici director de teatru sau secretar literar nu e, sau măcar mașinist-șef, ci numai simplu mașinist — adică minutor de de-coruri — la Teatrul Național din Cluj. Numele lui nu e legat de nici un eveni-ment semnificativ în istoria teatrului clu-jean, nu trezește asociații cu mari intru-chipări de personaje și, dincolo de am-bianța actoricească din orașul său, cine-l cunoaște?! Totuși, Carol Mona a fost obiectul unei festivități de particular re-lief. Actorii, regizorii, tehnicienii și oa-

menii de artă din Cluj au ținut să sărbătorească 40 de ani de activitate ai colaboratorului lor. Carol Mona a primit, de la masa festivă, salutul și dovada de recunoștință a întregii mișcări artistice din orașul său. Rînd pe rînd, colegii săi au evocat episoadele unei vieți modeste, dăruite integral și definitiv scenei. S-au rostit cuvinte simple și cuvinte meșteșugite și cu toate că uneori retorica a adăugat inutile flori de hirtie, simțămintele au fost totdeauna sincere, simpatia mereu proaspătă. Ca un fir director, din fiecare cuvîntare a răzbătut meritul unei activități pline de abnegație, de pasiune pentru teatru: de 40 de ani, Carol Mona, încă în plină vigoare, a fost martorul tuturor succeseșelor și, bineînțeles, al înfrîngerilor însemnate pe răbojul Naționalului clujean.

Un actor poate fi întrebat în cite piese și-a adus contribuția și va răspunde, după vîrstă și experiență: trei, zece, douăzeci. La aceeași întrebare, mașinistul Carol Mona poate răspunde cu mindrie: În toate! Și dacă nu se poate vorbi, la el, de realizări specific artistice, avem în schimb contravaloarea unei hărnicii de aproape o jumătate de veac. Elogiul adus lui Carol Mona este însuși elogiul muncii.

De aceea îl felicităm și noi, din toată inima, în aceste pagini.

Prime sondaje

Cu opt caiete la activ, revista noastră e încă tînără, își caută configurația definitivă, încearcă soluții de ton și de formă, în tendința limpede de a-și dobîndi ținuta, ca expresie fidelă a vieții teatrale românești. E clar că, în acest sens, verificarea eforturilor și realizărilor se poate face în primul rînd prin consultarea cititorilor. Dar aceștia formează un tot destul de variat, diferențiindu-se în straturi deosebite prin interes, receptivitate, discernămint. Am început, de aceea, prin a cere părerea cititorilor-actori și regizori, cei mai direct interesați de activitatea revistei, care e în mare măsură oglinda lor.

De fapt, e vorba mai mult de spicuirii, de sondaje în opinia actoricească și mai puțin de consfătuiri cu caracter de ample dezbateri. (Deocamdată am stat de vorbă doar cu oamenii de teatru de la Constanța, Oradea și Cluj. Deși exprimate în locuri îndepărtate între ele, opiniile celor solicitați au fost, mai totdeauna, asemănătoare, după cum foarte apropiate le-au fost și dezițeratele și sugestile.

Încercăm să le redăm, sistematizîndu-le după frecvență și intensitate.

— Revista e difuzată defectuos, pătrunzînd într-un număr prea limitat de exemplare în orașele amintite (mai ales la Cluj) și devenind inaccesibilă unei majorități de actori;

— viața teatrelor din regiuni nu e destul de prezentă și reflectată în paginile revistei; nu au fost urmărite îndeaproape efectele Decadei din 1956;

— revista ar trebui să publice „medaliaoane” asupra marilor actori romini din trecut;

— e utilă publicarea de informații mai cuprinzătoare și mai adînci asupra problemelor și realizărilor mișcării teatrale din țările socialiste și din apus;

— revista să cuprindă articole de specialitate privind arta machiajului, trucajului, costumării, mișcării scenice etc.;

— pe lîngă inițiativele de pînă acum, revista să încerce să organizeze, eventual în colaborare cu alte instituții, unele cicluri de conferințe literare și de specialitate pe lîngă teatrele din provincie;

— revista să ia inițiativa creării unui *Anuar al teatrului în R.P.R.*;

— fiecare caiet al revistei să conțină cel puțin o semnătură din regiuni (chiar să găzduiască pe rînd cuvîntul oamenilor de teatru din întreaga țară); etc., etc.

E lesne de înțeles că opiniile au fost mult mai numeroase. În general, ele s-au rostit cu simpatie și satisfacție, dar această adevărată generoasă nu va face ca revista să-și încetinească pașii spre perfecționare. Din cele aflate la consfătuiri, revista va folosi fiecare sugestie pozitivă și, mai ales, realizabilă fiindcă nu tot ce s-a cerut poate fi imediat îndeplinit. Oricum — după aceste trei consfătuiri și înaintea altora, mult mai largi, ce se vor organiza — se pot desprinde numeroase idei, sugestii și concluzii, interesînd nu numai revista, ci și pe toți cei care participă într-un fel la viața teatrelor noastre. După cum s-au desprins idei și sugestii din analizele făcute diferitelor caiete ale revistei în presă, analize ce stau și ele permanent în atenția noastră.

Deocamdată atît, după primele sondaje...

Fl. P.

Declarații posibile și declarații imposibile

Povestește directorul Teatrului de Stat de la Petroșani:

„Cînd ne-am gîndit să pornim la sate, să cutreierăm satele pe unde n-a trecut niciodată vreun teatru, am avut o stringere de inimă. Cum ne vor primi oare? Și ne-au primit așa cum nu ne-am fi putut